

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Oproep tot het indienen van een voorstel tot het bekomen van een facultatieve projectsubsidie m.b.t. een professionaliseringstraject met het oog op het versterken van schoolleiderschap voor herstel en veerkracht in het Vlaamse onderwijs i.k.v. het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Samenvatting

De professionaliseringstrajecten met het oog op het versterken van schoolleiderschap kaderen in het deelluik 'kwetsbare leerlingen en studenten en wendbare scholen' van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. De oproep wordt gelanceerd met het oog op een projectopstart op 1 september 2021. De projecten worden georganiseerd in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 om de nefaste gevolgen van de coronacrisis zo snel mogelijk aan te pakken.

De projectvoorstellen hebben tot doel om aan de hand van het ondersteunen van collectieve leerprocessen, schoolleiderschap te versterken met het oog op herstel en veerkracht in Vlaamse scholen in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. De algemene oproep wordt verdeeld in twee oproepdelen:

- oproepdeel 1 richt zich op het versterken van onderwijskundig leiderschap bij schoolleiders, onder andere met het oog op remediëring van leerachterstanden;
- oproepdeel 2 richt zich op het versterken van leiderschap bij schoolleiders met het oog op het ontwikkelen van strategieën om hun schoolorganisatie (inclusief het personeelsbeleid) maximaal af te stemmen op de noden van de leerlingen en het schoolteam.

Het toekomstig algemeen en onderbouwd kader, het competentieprofiel en het professioneel continuüm voor schoolleiderschap wordt meegenomen binnen deze professionaliseringstrajecten.

Kader van de oproep

Deze projecten kaderen zowel in het deelluik 'Kwetsbare leerlingen en studenten en wendbare scholen' dat onderdeel is van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', als binnen de beleids- en begrotingstoelichting 2021.

De coronacrisis stelt uitdagingen aan alle betrokkenen in onderwijs, ook aan de schoolleider. Momenteel wordt heel wat onderzoek gevoerd naar het in kaart brengen van de effecten van de coronacrisis. Wat duidelijk is, is dat we moeten inzetten op het reduceren van de leerachterstanden van de leerlingen. Dit voor alle leerlingen en in het bijzonder voor de leerlingen in kwetsbare posities. Daarom moeten leraren(teams) meer ondersteund worden in hun pedagogisch-didactisch handelen in de klas, ook met het oog op omgaan met diversiteit in de klas en in de scholen. Verhoogde inzet op onderwijskundig leiderschap vanwege de schoolleider is dan ook vereist in het kader van herstel en veerkracht.

Sterke schoolteams en schoolleiders zijn nodig. Dit geldt voor alle scholen, maar vooral voor scholen in een uitdagende context en met vele kwetsbare leerlingen. Heel wat wetenschappelijk onderzoek stelt evenwel vast dat in scholen met een kansarme leerlingenpopulatie vaak de minst ervaren leerkrachten werken. Op basis van TALIS data blijkt dat de situatie in Vlaanderen zeer uitgesproken is. Meer dan in andere landen werken ervaren leerkrachten in Vlaanderen meestal in een minder uitdagende context terwijl startende leraren in scholen werken met een kansarme leerlingenpopulatie. Mogelijk wordt deze tendens nog versterkt in tijden van schaarste op de arbeidsmarkt, zoals nu het geval is met het lerarentekort (Van Droogenbroeck et al., 2019). Verder zijn er mogelijk ook gevolgen naar leeruitkomsten aangezien onderzoek uitgewezen heeft dat de effectiviteit van leerkrachten stijgt naarmate zij meer ervaring hebben (zie o.m. Backers et al., 2020).

De huidige crisis maakt de nood aan ondersteuning van schoolleiders bij het ontwikkelen van strategieën om hun schoolorganisatie (inclusief het personeelsbeleid) maximaal af te stemmen op de noden van de leerlingen en het schoolteam zichtbaar. Bij scholen in een uitdagende context is die nood het hoogst.

De huidige crisis zet ook individuele schoolleiders onder druk. Verschillende onderzoeksrapporten hebben – los van de huidige crisis – gewezen op het belang van collectieve leerprocessen tussen onderwijsprofessionals in het algemeen en in het bijzonder schoolleiders (zie ook verder). Ook wijst Révai (2020) op de kracht van collectieve netwerken om collectief kennis te ontwikkelen. Deze netwerken hebben nood aan voldoende middelen en leiderschap.

De oproep sluit specifiek aan bij OD 2.2 van de beleids- en begrotingstoelichting; “Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichter bij de onderwijspraktijk brengen”.

De specifieke nood aan sterk professioneel leiderschap blijkt ook uit andere doelstellingen uit de BBT. We denken daarbij onder meer aan de uitrol van de modernisering secundair onderwijs (OD 1.8), het invoeren van de gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde proeven (OD 1.3), de eindtermen basisonderwijs die worden herschreven (OD 1.2) en zeker ook de vormgeving van een uitdagend en professioneel HR-beleid voor het schoolteam (OD 2.1).

Inhoud van de oproep

De projectvoorstellen richten zich op onderwijskundig leiderschap onder andere met het oog op remediëring van leerachterstanden n.a.v. de coronacrisis (oproepdeel 1) of op het versterken van het leiderschap van schoolleiders met het oog op het ontwikkelen van strategieën om de schoolorganisatie maximaal af te stemmen op de noden van leerlingen en het schoolteam (oproepdeel 2).

De doelgroep van de oproep is iedere persoon of organisatie (of partnerschap) die zich bekwaam acht om een 2-jarig professionaliseringsproject op te zetten voor schoolleiders en die de nodige expertise heeft op vlak van bovenvermelde doelstellingen.

De doelgroep van de professionaliseringsprojecten zijn schoolleiders van scholen in het gewoon en buitengewoon basis- of secundair onderwijs in een duurzame samenwerkingsrelatie. Het kan gaan om scholen binnen eenzelfde schoolbestuur, scholengroep of scholengemeenschap of om scholen die op een andere manier een duurzame samenwerkingsrelatie hebben opgebouwd. Een samenwerkingsverband moet bestaan uit minimaal 4 scholen en kan niveau- en netoverschrijdend zijn.

Elk project moet minstens 7 samenwerkingsverbanden begeleiden.

Het betrekken van schoolleiders van scholen in een uitdagende context in oproepdeel 2 is een pluspunt. Het gaat om scholen gekenmerkt door een hoog aantal kwetsbare en kansarme leerlingen en een lage retentie van leraren.

Naast professionalisering hebben de projecten ook tot doel om een wetenschappelijk onderbouwde aanpak over de projecten heen te stimuleren en om input te leveren voor de ontwikkeling van een wetenschappelijk onderbouwd professioneel continuüm voor schoolleiders. Dit continuüm behelst het idee dat professionele ontwikkeling een continu en samenhangend proces is waarbij de schoolleider zich zowel voor, bij aanvang als tijdens de loopbaan professioneel ontwikkelt.

Voor de bijhorende flankerende onderzoeks- en ontwikkelingsopdracht wordt een aparte oproep gelanceerd.

De eigenlijke subsidies zullen door de Vlaamse Regering worden toegekend door middel van een facultatief subsidiebesluit en budgettair worden ingepast in het kader van de hiertoe voorziene relancebudgetten.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS